

Sy-li spěwał,
Pilmje džěłať,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosc ma;
Bóh pak swěrný
Přez spar měrný
Čerstwosc da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłať
Wšědne dny;
Džěń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njeh ći khmana
Žiwnosc je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Čerbiŕke njedželske kopjeno

W Budyschinje

28. haprleje 1935

Baužen

Njedžela Quasimodogeniti.

Měr budź s wami! Jana 20, 19.

Mjes słowami, kotrež wožebje rjenje wošnamjenjeja, što jutry na žebni maju, je mi přehed druhimi wažne, słowo „žiwjenje“. Se słwojim s rowa stanjenjom je Khrystuš žmjerčzi móž wšak, žiwjenje pak a njesachodnosć na šwětlo přichinjež, a sczežka budža jutry, na kotrychž so njebychmy wježeli toho dopomnili, so je wón prajil: „Ja žym žiw, a wy budžecze tež žiw.“ — Do jutrownych słowow žluscha słowo „dobycze“. Četstotki do jutrow psalmstki spěwať sanošuje: „S wježeloscju so spěwa wo sbožu w hětach prawnych; prawiza toho Knjesa dobywa, prawiza toho Knjesa je powyšena, prawiza toho Knjesa dobywa“, a hdžež žwj. japoštoť wo sestawanju morwnych na žudnym dnju pišche (1. Kor. 15), tam jeho ryncžki kaž do wyškazeho kěrlušcha: „Bohu budź džak, kiž nam dobycze dawa přehes našeho Knjesa Jesom Khrysta.“ — Kažke lubošne jutrowne słowo je „n a d ž i a“! W jutrownej epistoli džě reka: „Khwaleny budź Bóh a Wótž našeho Knjesa Jesom Khrysta, kiž naš po žwojej wulkej žmilnosćzi snowa je porodžil na žiwu nadžiju.“ — Hišćcze na druge słowa jutrowneho rasu a wopšhijecza móhli so dopomnicž, na šwětlo, trošćt a druge.

Na žane wašćnje pak nježmě so sabncž na słowo „m ě r“. Přehetož „M ě r b u d ž s w a m i!“ — to bě jutrowny postrow, s kotrymž jutrownicžku wječžor stanjeny Knjes k žwojim wopušćčenym, wožycženym wučžomnikam sastupi, jaťo sa samčnjenyimi durjemi s bojošćju přehed Židami hromađže ředžachu, řrudni, kaž njeby hišćcze jutrow słowo řwěćžilo. Woni běchu drje tole strowjenje hušto s Knjesoweho erta řhšćheli. Kaž my strowjo „Bombaj Bóh“ přichiwotamy, tať tamni tehdy „Měr budź s wami!“! Ale řenje hewak řćenikojo to njenaspomnja. Nětko po jeho horjestacju wospjet wo tym

řecža. Njeje kaž čyňli s tym prajicž: Přjedny bě nam to přehčelniwny, lubošćžiwny postrow a niž wjazny, nětko pak bě nam to wjele wjazny, nětko bě nam to dar, s kotrymž naš požohnowa, dar a kubło a myto a rubjenjeřtvo, kotrež bě wón w horžym ředženju nam dobyť a s čymoweho rowa nam řobu přehčijež — a my derje řrosunjachmy, řapschijachmy a řacžuwachmy, so řo jeho měr přeheliwašće kaž miľa, hojaza řakba, kaž wofšchewjaza, řłódna řecžka na našće wurudžene, řranjene wutrobny?

Jeho měr njeje řemřti, řwětny měr. Tež tón řižo je krařna wěž. Hdžež je řwada, rowkora, řhida, njeřehčelřtvo, wójna — nječ je w domje abo w gmejnie abo w kraju, tam řebni ludžo řami nacžinja poť hele, a řnadž řu to řižo Bože řudny a pruty, řdnyž je ludny a ludži pođak do řařlepjenja, so dobroty řkoteho měra řańčž nimaju a na to myřla, řchtož řyrbi řich njeřbožo řncž. Poť njebjeřteho řraleřtwa, řrudny řbožneho řaja pak je tam, hdžež měr lubuja, wo řjón řo řróžuja a řa nim řonia! W hdže je řyťe njebjeřte řraleřtvo, řdže je řamón řbožny řaj přehi wřchey njeđotoknjanořćzi a přehi wřchěm njeđotatku tutoho čařa? Tam, hdžež je řesuwowy měr řacžahnyť do wutrobny, hdžež jeho měr wobarnuje myřle a pomyřlenja, hdžež jeho měr řzeptar wjedže a řiwjenje řrónuje. Přchetož jeho měr je měr s Bohom. W měr s Bohom řyrbi čłowjek męcž. Hewak mohť wřchitko męcž, řchtož řebni wřchón řwěť wřřoko waži w tuntm řiwjenju: řtrowořćž, řamoženje, čřeřćž a widžane mjeno a tohorunja — woprawdže řbožowny njemohť řncž. Rařlěřřche by jemu pobrachowalo. Wón nje-mohť wěřty řncž, so ma wodacze řwojich řřechow přehes řesom Khrysta, kiž je našchich řřechow dla pođaty a našćheje prawdořćze dla řbudženy, njemohť k řwojemu Bohu s dowěrjenjom řhładowacž jaťo k řwojemu njebjeřtemu Wótzej, kotremuž řmě čžělo a duřchu a wřcho porucžicž na čař a wěćžnosćž, njemohť w možny řwjateho Duřha řwoju drohu čařahncž s wježeloscju

ſwój wotrytnjeny kónz, prawu domišnu Božich džeczi, pšhed woczomaj, wšcheho ſo ſwěru hladajo, ſchtož dnybjało jeho ſadzeržecž a jemu ſadžewacž duzy po pucžu.

Tutón měr ſ Bohom we wutrobje mějo ſu japoſchtoljo wuczahnyli do wšchěch krajow a ſu Jeſuſowu jutrownu poſtrow dale nožyli k wšchemu ſtworjenju. Hdžežkuli bychu pšchiſchli, bychu wuſtupili jako póſli měra, kiž napominachu: Dajcže ſo ſjednacž ſ Bohom. Stanjeny Knjes džě bě jim pšchiſkaſaſ: Kaž je mje mój Wótž póſtaſ, taſ póſczelu tež ja waſ. A koſtiž bychu jich přédowanje pšchijeli, tny bychu pšchiwjedli k ſtadleſchku dobrego paſtrija, a wšchudže by ſo roſſchěrjało kraleſtowo měrneho fěrſchty. Tohodla je tež w liſtach japoſchtolow pšchezo ſažo rěcž wo měrje wot Boha a wot Knjeſa Jeſom Khrjſta. Pšches jich ſlužbu ſteji hacž do dženſniſcheho a hacž do wšcheho pšchichoda w mozy a w ſtutku Knjeſowe: Měr budž ſ wami! —

Daj ſo, luba duſcha, tež ty wobhnadžicž ſ tutnym plodom jeho wumrěcža a horjeſtacža. Schto chzeſch ſo dacž woſoło honicž w lutnych ſachodnych wězach? Te cže njenagncža, dofelž njejků khlěb ſa tebe, ale jenož ſchtož běchu ſlódžiſny ſa ſhubjeneho ſyna, ani žiwa woda ſ wěcžneho žórka, ale woteſtata, mutna woda, koſtraž cži twoju lačžnoſcž njemóže ſtajič. Ty woſtanjeſch njepoſojna ſama we ſebi, doniž njejků ſwój wotpocžinſk, ſwój měr namaſala w Boſu! A móžeſch tola mēcž, ſchtož cže ſbožownu, haj ſbožnu cžini. Kaž Bože ſlubjenja wšchem tym płačža, kiž ſo jich we wěrje mozuja, taſ ſu tež Bože dary a tuž jutrownu měr ſa wšchěch tny, koſtiž ſwojej pródnej ruzy we wěrje po nje wupſcheſtrěwaju. — Ty njetrebaſch dale pšches měru ſo ſtróžicž wšchěch ſwojich hrěchow dla. Měr tu je ſa tny, kiž je ſprawnje woplaſtaju, k Bohu ſdnyhuja w mjenje ſwojeho wumožnika a ſwěru ſebi ſu wotmyſlili jim ſo wotriež na ſtajne. Ty njetrebaſch rodžicž wo njepſchecželſtu ſlócž ſleho, ſtareho pšchecžiwnika. Deſtny je a jara mózny, ale měr tu je ſa tny, kiž ſo prawje bědža a ſo dzerža toho, kiž je wjetſchi hacž tamny a praji: Hdž cžežko cži je, přjedy du, chžu ſwěru pomhacž tebi. Ty njetrebaſch ſo wobcžežicž ſe ſtarocžu, ſe ſrudnocžu, ſe ſtyſknoſcžu, ſe ſmjertnej bojoſcžu a ſchtož hewaſ tnyſchi. Měr tu je ſa wšchěch tnyſchennyh, wurudžennyh, žarowazyh, haj ſa mřežazyh — měr, kiž je wuroſtk ſ naſcheho Knjeſoweho wotewrjeneho a pródneho rowa, měr, koſtryž wón dzerži we ſwojimaj rukomaj a wudželuje wſchitkim, koſtiž ſo jemu poddawaju. Schtož je ſo hdy ſapocžalo, to je ſo jutry ſkóncžilo a wobſamtko:

Nětk wulki měr je bjes kónza,
Wicha ſkóržba kónz je wſala.

Jutrowna radoſcž.

ſlókž: Jeſuſ, moja nadžija.

Halleluja jutrowne
Snowa klicž do wšcheho ſwěta! —
Žiwjenje je wſtaze
Wtócžilo ſo w běhu lěta:
S rowa ſtanyſ Ebóžnik je,
A ſ nim pšchiſchlo žiwjenje!

Stwórba Boža wozucža
Wſchudžom ſe ſmjertneho ſpanja,
Nowy wodny žiwjenja
Pšchipowěda ſaſtup ranja,
Kotrež cžlowiſtwu jeſkhadža,
Hdž je nóz ſo minyła.

Nóz je cžemna ſhubika
Sso we rowje Jeſuſowym,
Eswoboda je dobyła
Nam ſe ſtutkom Eſrědnikowym.
Wumoženi ſe ſmjercže,
Doſtali ſmy žiwjenje!

Žiwjenje ſo roſſchěrja
Widomnje po žyſej ſemi,
W njebjekach ſo ſraduja
Džeczi Bože ſ jandzelemi.
Cžaſ a wěcžnoſcž přėduje:
Ebóžnik ſ rowa ſtanyſ je!

Doſelž ſtanyſ woprawdže
Se ſmjercže je Boži ſwjaty,
Sahubjeny hrěch naſch je,
Ebity ſatan ſam a jaty.
Esmjercž, cžert, hela, poklecže
Traſchicž naſ nětſ njemóže.

Halleluja wſkajmy
S Boha ſbožnje wobhnadženi!
K jutrownemu ſtawajmy
Žiwjenju na Khrjſta kſchjezeni!
Radoſcž wſchudžom jutrowna
Eſklyſhecž njech ſo ſ mozu da! —

Jeſuſ nam da žiwjenje!
Esmjercž naſ traſchicž njeſamóže!
Horjeſtawanje ſ nim dže,
Wěcžne wón je naſche ſbože!
Džeczi Bože nětſko my
Jeho lud a herbſtowo ſmy!

Khwalbu Knjeſej ſpěwajmy!
Pšches njeho ſmy wumoženi,
Radoſcžiwi wſkajmy
K ſbožnom' herbſtwu wuſwoleni!
Semja ſ njebjom ſluſcha nam,
Naſcha cžět dže k njebjekam!

Serja Bože ſkhadžeju,
K nam ſo bliži wumoženje!
Žonu morwi ſtawaju,
Ebóžne pšchitdže pšchekraſnjenje!
Jeſuſ, žórko žiwjenja,
Eswój lud wjedže do njebja!

J. W.

W Lipſtu pola ſantora Domachoweje žyrſtwje.

Lětku ſu jubileje hudžbnikow. Schto njeby hižo wſchelaſeho wo tym cžitaſ a ſklyſchaſ. Tež naſche kopjeno hiſchcže wjažy wo tym pšchinježe a w Božich domach budže ſo taſ abo hinaſ na to džiwač. Tu dženka jenož maſny wurěſt ſe žiwjenja ſlawneho hudžbnika Jana Sebaſtiana Bacha; je to ſdobom powědaſcžko ſ cžaſa pšchecžehanja Ewangelſkich a tohodla taſ prawje něſchto ſa naſch cžaſ runje nětſle, hdž je wěra a ſwěra Ewangelſkich taſ abo hinaſ w pruhowanju.

Naſche powědaſcžko ma w „Ev. D.“ daſſche napizmo: „Wuhnaczi Salzburgižy w Lipſtu abo: Kaſ H-moll-mſcha naſta.“

Hanna Madlena — Bachowa mandželka — ſo njemalo dziwaſche wopyta, kotryž jej mandželſki ſobu pſchijedze. Wona njebe ſobu wonka na haſach byla, dolež be ſažo ras jeje hodzinka pſchichla. Jako paſ kſyſcheſche, kajzy to zuſi hoſczo bechu a ſo je ſamo mloda macz mjes nimi, kaſaſche dzowzy, ſo do ſpěcha mēcz a njewoſta teſ ſama bjes dželka. Sdaſche ſo ji bycz ſbožowne wjedzenje, ſo be ſo jich bydlenje pſchi poſlednim pſchetwarjenju powjetſchilo, a to ſamo wo 5 iſtow, dwē wjetſchej a tſi mjenſche; wiſchē bechu w 3. poſthodze. Po wuſkim drjewjanym ſthodze pſchindzeſch ty ſ nim horje ſ dotalneho wobudlenja. Tuž dyrbjachu to nētko hōlzy ſ delnjeho bydlenja horje do 3. poſthoda. Wiſchē komory pſchi runej ſemi buchu ſa zuſnych hoſczy pſchihowane.

Zuſi hoſczo ſhubichu teſ bōry wiſchu ſwoju bojaſliwoſcz; ſwuczichu ſo ſ nim a wutroba ſo jim wotewri.

Taſ pſcheczelnije kaſ w Lipſku njebechu jich wſchudžom w nēmiſkim kraju witali, powēdachu. Augsburg, mēſto ewangelſkeje konfeſſionny — ewangelſkeho wērywuſnacza — be ſamo ſhwilu wrota pſched nimi ſawrēko. We wokrijeju Würzburgſkeho biſkopa ſu ſamo ſa ſchleſzu wodny dyrbjeli 2 krejzarjeje pſlaczic. W Donauwörthu bechu ſamo naſchczuwane czryōdy luda džel wuczahowarjow w nozy ſ wokrijeja wuhnaſe.

Hdže ſem poprawom pſchihadzeja, wopraſcha ſo Emanuel, kotryž pſchi wiſchēch wēzach rad hacz do dna dželſche.

Tuž ſhonicu ſantorezy ſczēhowaze: Slepny ſtarz — rēkaſche Matthias Stigenmolger — be mēk wot ſtarſchich ſem burſke kublo w Wagrainu w Pongawſkej krajinje. Jako beſchtej ſo jemu wōczzy ſaczēmnik, be jeho ſyn Handrij na kuble hoſpodariſ; wōn, nan, be ſwōj wumjeit mēk. Jako edikt pſchindze, be zyła Pongawſka pſches jene byla: Radſcho wumrēcz hacz papitiſki — bamžowſki! A taſ bechu dyrbjeli wuczahnycz do zuſny. Duzny po puczū bechu wotrocžny pſchescžehazeho biſkopa Firminana — wo nim a wo jeho pſchescžehanjū Evangelſkich je tu we ſwojim czaſu naſche ſopjenko drobniſcheho piſaſo — jeho ſajeli, wudawajo, ſo je ſbēzkaſ. Na to bechu Jeſuitojo teſ jeho njedorocžene dželcz ſadzerželi a ſchowali, tſi dželcz, pēkne dželcz, 5 hacz 11 lēt ſtare. Barbara, pſchichodna džowka, jich macz, je wjele hōrkeho mēka czerpicz.

Hana Madlena ſcžeže ſwoje mōliczke ſ ſebi. „Hdže dha je tuta Barbara?“ chzyſche wēdžecz.

Barbara je ſo duzny po puczū wutrobnje rudžila dla dželcz a je ſo do domiſny wrōczila pēſchi.

Marja Braunmenerez — mloda macz ſ maſnym dželczatkom — paſ be byla ſkuzobna pola Steigenmolgercz. Wona be Barbarje na ruku ſlubila, ſo ſtareho njewopuschēzi. Tydžen poſdžichho hižo, wjele prjedy hacz be ſebi myſlika, be wona ſama ſwoje dželczatko porodžila. Be to ſtrowy hōlcz ſ be cziſny. „...Sbōžni ſcže wy, hdny waſ ludžo moje dla hanja a pſchescžhaju a rēczja wiſcho ſte na waſ, hdny na tym ſu. Budzēcze wjeſeli a ſradujcze ſo; pſchetož to budze wam w njebjechach derje ſapſacžene!“ taſ ſteji w Bibliji“, pſchitaji wona ſwojej roſprawje wo ſebi. Na nej je Bōh wulku hnadu cziſniſ. Hacž ſmēka nētko ras ſa ſwojim hōlczkom pohladacz, ſo wopraſcha.

Hanna Madlena ſuny Liſku a Reginku ſ klina a wſa zuſu maczer ſa ruku. Pōdla tuteje loža ſtejeſche kolebka, w kotrejž be hacz pſched kōtkim Khrſtka lēhaſa.

Mlody karla, kotryž be na woſnyczku tutnych czēkanzow pohonczā cziſniſ, rēkaſche Simon Biler. Wōn be chzyſ Braunmenerez hižo dawno ſebi ſa žonu wſacz, ale jeſuitojo bechu pſcheczjowo wiſchēm mandželſtwam byli ſ ludžimi, kiž njebechu katolſkeje wēry. Nētko beſchtaſ duzny po puczū dželczatko daſoj

pola ewangelſkeho duchowneho ſchczic; — rēkaſche nētko kaſ nan: Simon — a w Raſchej Pruſkej, w kraju pruſkeho kra-la, chzyſchtaſ ſo ſwērowacz dacz. Hacž drje ſu w tutnym kraju pſchēzo hiſchēze wjelki a barn? Kapuziſny mnichojo bechu ſo wſchudžom roſchērjeli.

Bach ſmērowa ſwojeho hoſcza.

Heinrich a Liſka chzyſchtej paſ nētko na kōždy pad nēkajku ſtawiſnu wo barach kſyſchecz. Bernhard, kotryž be wiſcho kſyſchak, na rosmotwje paſ ſo njewobdželil, cziſneſche jimaj po woli. Kaſ wōn po ſwojim kuſt wotudnym waſchnju a pomakku powēdajo wuroſczeneho bara wopiſowawſche, dželſche Friedmannej na ſmjecze.

„Scho ſo ſmējeſch?“ ſawoſa Emanuel. „Wotaj jeho tola!“

„Ja ſebi myſlach na Hallu. By-li ty tam ſobu byſ, by ſo czi teſ nētkole ſmjecz chzyſo!“

Hacz ſmēdža ſebi wēczzi bycz, ſo pruſki kral ſwoju wēryjenje njepſcheda, praſcheſche ſo ſtarz, jako be ſtawiſna wo barje ſkōncžena. Saſki kurwjerch tu je drje to tola cziſniſ.

Bachej be wotomiſ taſ, jako by ſo dyrbjal pſched ſlepny-maj wōczkomaj ſa ſwōj wjerchowſki dom hanibowacz. „Pruſki kral“, rjekny wōn dorajne, „je ſnaty jako tajki, kajkiž ſo ſ ſwojemu ſłowu ma!“ Pſchi tym položi wobej ruzny na lōdſymnu ruku ſlepeho ſtarza.

Jako naſajtra Salzburgſny dale cžehnjechu, ſmēdžichtej Heinrich a Liſka kruch ſobu po haſach jēcz. Bach ſam kroczeſche je ſwojimi tſjomi wulkiſmi ſynami ſ boſa woſa. Dorſa a Hanna Madlena, kotraž mējeſche Reginku pſched ſobu na wotnowej deſzy ſedžo, hladaſchtej ſa nimi, doſhož be jimaj to mōžno.

Pſched wrotami pola budow be žalōſtna mēſcheſza. Pruſki kommiſarius mējeſche wulku nuſu, ſwōj cžah ſažo ſrjadowacz.

Lipſczenjo wiſchachu taſ rjez na tutnych exulantach — wuczahowarjach —. Kōždy nanuſowa hiſchēze ſwojemu hoſczej nēkajki dar. A ſ tym, kiž ſjawne dary pſchepodachu, pſchidružichu ſo franžowſny pſchekupzy, kotſiž bechu do wōſebiteho ſjednocženſtwa ſjednoczeni. Woni roſdželichu, zyſle mudrje, nohajzy, pſaſchēze a rubiſchka ſa ſchiju. Mēſchczanſny duchowni bechu tu wiſchitny ſhromadženi; dawachu ſ kraſnyſmi ſchpruchami Biblije a ſ kērluſchemi wuczahowaznym poſnylnjenje a troſcht ſobu na pucz.

(ſkōnczenje pſchichodnje.)

Zyrkeſ a ſtat.

Zutry a reje. Schož tydženja dyrbjachmy wo tym piſacz, je wēczze nēkotrehožkuli ſrudžilo, roſhoriko, naſtrōžako. W poſlednim wotomiku cžitachmy potom nēſcho dnjow poſdžichho wulkaſ nēmiſkeho ſnutſkowneho miniſtra. Po tutym njemōža ſo walczil, pōlka, Rheinlandſki atd. do taſ mjenowaných nēmiſkich ludownych rejom liczic a jutrownicžku njeſmēdžachu ſjawne reje bycz. To je wēczze jich wjele ſmērowaſo! Me ſo be mōžno, nam ſchēſczijanam w cziſchim tydženju tajke nēſcho ſa cziſchi wjeczor cziſcheje ſwjateje ſobotny preſentowacz a to taſ, ſo ſo mjes rynczłami cžitajo wulku ſobotu na reje pſcheproſchenny cziſneſche, to wotanje a to budži a woſa naſ, ſo ſtejiſny ſa naſchich pobožnych wōtzow a maczerjow wēru a ſa to, ſchtož je nam a naſchēj wēryje ſwjate a drohe.

Sowjetruſka a jeje bjesbōžne hibanje ſtej we wiſchelaſkim poraženje poczerpikēj. Zeje nowinaſtowo nam poſaſuje, taſ to poprawny ſ tym taſ wulhalowanym ſahorjenjom ſa

bjesbóžnosť je. Tak mějesche jena s tutnyh bjesbóžnyh nowin 1930 na 300 000 wotebėrarjow a 1931 na 500 000. Wona wjazn njewukhadža. Druha tajka nowina mějesche 1931 něhdže 199 500 wotebėrarjow, nětkle ma jich na 100 000. Dalša bjesbóžna nowina spadny je swojej licžbu wot 31 500 lėta 1931 na 12 000 lėta 1934. Ale wěso njeje bjesbóžne hi-banje pschecziwo nabožinje pschewinjene. 80 bjesbóžnyh mu-sejow, 100 pucžowaznyh bjesbóžnyh wustajenzow, bjesbóžne brigady a drugeho došč steji tam pschezo hiščyže we wótrym wojowanju pschecziwo wěrje.

Ge Serbow a s daloka.

Bo jutrach. Jutry bě nam Bóh tón Knjes kražne wuhotował. Sažo klinešesche po zpytej semi wyskazy hłóž jutrowneho ewangelija: „Tón Knjes je stanŋ! Tón Knjes je sawěscze stanŋ!“ Słowo žiwjenja to, bjes kotrehož tež hiščyže bóle kłóncžne jutry a bóle selene jutry njejsu nicžo dale hacž kóždy druhi wschėdny nalėtny džen tutnyh nalėtny h mēkazow. Sa klinežalo je wyškanje: „Tón Knjes je stanŋ!“ nětko wo to dže, s kello wutrobow wothłóž, wotmołwa sažo wyška: „Tón Knjes je sawěscze stanŋ!“ Albo hiščyže lėpje: w czejim žiwjenju, w czejim domje, w czejej swójbje je nětko nje-dželsti a wschėdny džen klyščecž a widžecž a jacžucž: Tón Knjes je žiwŋ — tu! — Tute jutry wožebite jutry, jutry džaka! Haj tute jutry swjedžen džaka, kotryž dyrbimy kóžde jutry snowa Bohu spėwacž a dawacž, Bohu, kotryž tak wulkeho nam cžinił. Jutrownicžku swjeczachmy sobu narodniny wjednika a kanzlera Hitlera, kotrehož je Bóh naschemu wótz-nemu krajei póžlał w cžazu wulkeje nusy jako pomoznika. A wón je samohł wulkeho dokonjecž a je tež wohroženej zyrkwi a wěrje swobodny pucž pschihotował, niz jenož powšchittow-nje, ale tež w schuli, we wustawach. A wón sam wusnawa, so s Božeho kłowa bjerje móž sa swoje wulke džėlo a prózo-wanje. Schtó njeby to chžyl s džakowanjom swjeczicž jeho na-rodniny, s džakowanjom jemu, s džakowanjom Bohu, kotryž tutoho wjednika póžla! A tohodla žmy jutrownicžku swoje modlitwy a dobroproschjenja, kotrež s džaknej wutrobu pschėd Bohom spėwachmy sa wjednika, tutomu jako dar pschinjepli, kłubjo, w tajkim dobroproschjenju njewustacž, so by wón mohł a žmėł po Božej woli swoje wulke a dobre a spomožne sa-mėry s naschim wótznyh krajom dozpicž tež w jenotliwym a hacž do najmjeńšeho. A tajku Božu pomoz a tajke Bože žoh-nowanje pscheje wjednikej němšeho wótzneho kraja tež nasche kopjenko. — A druhi džen jutrow bě wožebita sšladnosť, s wožebitym darom swoju džakownoscž Bohu wobswėdčicž a sa naž Lužicžanow dwóžny. Sšladowachmy dar sa sažona-twarjenje Seifhennersdorfskeje zyrkwi. Zeje snicženje s woh-njom je naž tola wschėch tak jara nastročalo! A runje jutry w Božim domje jacžuchmy, kak jara džakowni to bycz mamy Bohu sa mite swarnowanie a kak rad to swój dar sa tamnu zyrkej woprowacž. — A Lužiza mějesche — kaž kóžde jutry hacž žem — tež lėtka sažo swój wožebity jutrowny ras. A so žo tutón lėtka tak rjenje roswi a wuwi a tak kražnje sjewi, spožči Bóh s kražnym jutrownym wjedrom. A jich došč s dala a s bliska jich pschindže, kužište jutry sobu swjeczicž, kotrychž wožebity wusnam žu kšchizerjo a Budyske jejkatule-nje. Schtó njeby žo sobu swadował na dołhim cžahu kšchizer-jow, a schtó njeby — wožebje s ratařskeho luda —, hdnž

rosjumi myžl tutoho jutrowneho skutka, žo sobu modlił s Bo-žu stworiczelej, žo džakujō jemu, so hacž žem a psches žmy sžerža a sašhowa hōna a statoki, žywy a rostliny, a proscho, so chžyl Bóh mity wscho schitacž a žohnowacž a žo wschemu džėlu ratarjowemu dacž derje radžicž a wobradžicž dobre žně? — Jutrowneho juska a radowanja je žo nahladał a nažlyšak, schtóž je w Budyschinje był pschi jejkatulenju. Spomožersti skutk chže to bycz a sžobom skutk jutrowneho wje-žela. — Jutry žu nětko nimo. Žižo žu saštupike nasche make do schule! Žižo žu mlode jutry! Bóh swarnuj, so je sa naž s jutrownym swjedženjom tež wscho jutrowne nimo. Ně! Bóh spožč hnadnje, so runje s tutnyh jutrow krocžimy dale jutry, so žmy sežnljeni a womłodženi a wobtwjerženi w jutrow-nej wěrje do stanjeneho Sbožnika Jesuža Khrystuža. Trjebacž budžemy to wschitzy jenak jara, cži, kiž dondu, prjedy hacž žu jutry sažo tu, s rowej swojemu, a cži, kiž maja tu žyke lėto živi bycz — doniž žu sažo jutry.

„Evangelisches Deutschland“ psche, so je Nürnbergska wožada swj. Lorenza wožadnyh sa Cžichi pjatk popołdnju 3 hodž. pscheprožyla do Božeho domu pod hežlom: „Am die neunte Stunde“, klyščecž tam wo cžerpjenju a wumrėczu na-šeho Sbožnika. Na tym žo my we Lužizy troschku džiwamy, t. r. na tym, so žo to jako wožebita powěscž wosjewja, snaj-mjeńšcha w tnyh wožadach, kotrež maja tutu nutrnosť hižo wot dawna a ju žebi wuhotuja na psch. po małnyh knižkach: „Cžichi pjatk“, kotrež je wudał njebočžicžki Godžijski farač Jan Kšchizan. Wot nětko wschak je tuta nutrnosť Cžicheho pjatka powšchittownje porucžena, snajmjeńšcha sa Saksu, kaž tež póstne nutrnosťje sa kóždy tydžen wot tydženja njedžele Inwocavit žem. W tamnej naspomnjenej powěscži steji potom dale: „Wšchi kłowje Sswjateho Wšma: „a potkili hłowu a spušchči swojeho ducha“ maja wschė swony najwjetšchi skutk Boži pschipowėdacž a wožada ma pod kšchizom w cžichej nutr-nosťi sawostacž.“ Žižo 1905 pižasche farač Kšchizan, so pschi tutnyh kłowach swón pschėbiwa a žo wschitzy cžishe modla. Pschėbiwanje sda žo nam pschihódnišche bycz hacž swonjenje wschėch swonow; ale sažo, hdnž pschi žmjerči kšchescžijana wu-swonjeja a swonja wschė swony, potom tu s přėnim prawom. Ale njewucži naschonjenje to, — w tnyh wožadach, kotrež tutu nutrnosť hižo mējachu a tež te tamne —, so je tajki nowy wukas biskopa žyke na cžazu, dokelž je wopny tutnyh nutrno-ščow wožlabnył, abo ně, dokelž je lubošč, džakownoscž, po-božnosť kšchescžijanow wožlabnyła a njeje wjazn ta wulka, kotraž hinał njemóže hacž hicž w swjatym póstnym cžazu, hacž hicž Wulki pjatk „wołoko džewjateje hodžiny“ do Bo-žeho doma a šhromadnje wopominacž pod kšchizom lubošč, lubošč, bójsku, s kotrež žmy wscho, bjes kotrejež žmy nicžo. Wukas biskopa tu lėtka bě. Na cžo cžakaja cži, kiž po nim njecžinjachu? Cžakaja woni, hacž wukas wuidže wot Boha, wukas — kotryž cžłowjekojo potom štyšniwi mjenuja nje-sbožo, domapntanje? — Schtóž je tu pižane wo swjatym pó-scže a Cžichim pjatku, to móžesč po myžli wospjetowacž tež wo njedželi. Albo niz? A hdnž haj, cžehodla?

Na pucž.

„Khrystuž njeje nicžo, kšhiba lute žiwjenje.“ Luther.

Wštwanje. Sa M. Domini: T. w B. — Sa Jubilate: R. w B. — Sa Cantate: R. cž w B.